

Goda och attraktiva boendemiljöer i Familjen Helsingborg

En projektrapport av traineegrupp 19 i
Familjen Helsingborg

2025-08-22

Rapportförfattare

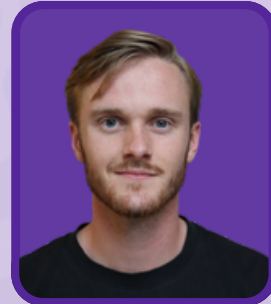
Traineegrupp 19

Ellen Broqvist
*Internationell samordnare,
Helsingborgs stad*

Olivia Sjöberg
*Säkerhetsstrateg,
Helsingborgs stad*

Erik Aronsson
*Digitaliseringsutvecklare,
Helsingborgs stad*

Fanny Tallqvist
*Översiktskoordinator,
Ängelholms kommun*

Beata Sjö Dahl
*Utredare,
Ängelholms kommun*

Benjamin Nord
*Verksamhetsutvecklare,
Ängelholms kommun*

Fredrika Bergmash
*Enhetschef hemvården,
Höganäs kommun*

Nicholas Eklund
*Utredare,
Landskrona stad*

Ebba Bengtson
*Beredskapssamordnare,
Klippans kommun*

Filip Ramdén
*Kommunikatör,
Örkelljunga kommun*

Styrgrupp

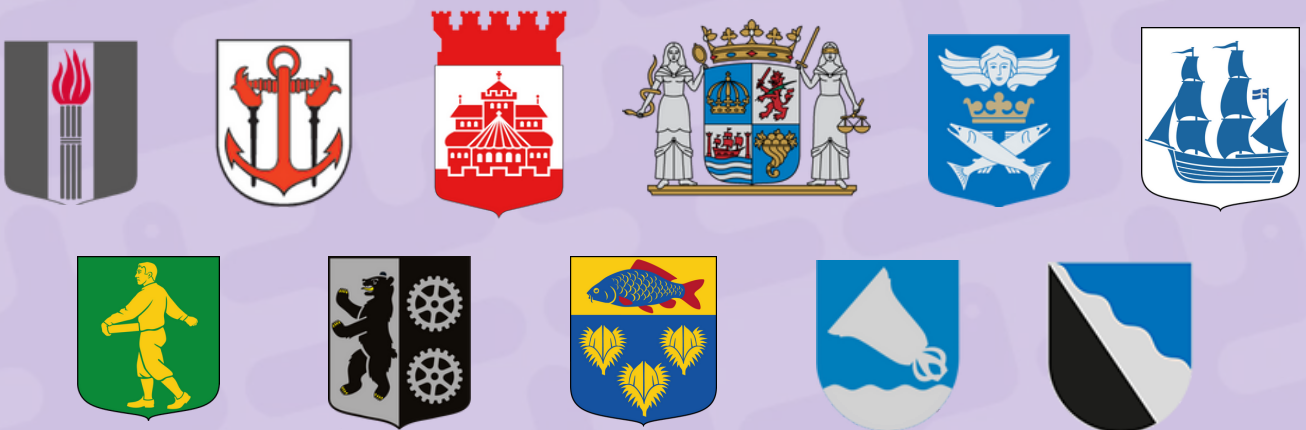
Mattias Bjellvi, Perstorps kommun
Linnea Karlsson, Perstorps kommun
Oscar Hall, Helsingborgs stad
Milma Danielsson, Höganäs kommun

Beställare

Kommundirektörsgruppen
Sekretariatet, Familjen Helsingborg

Förord

Rapporten hade inte blivit vad den är utan stöttningen och hjälpen vi har fått under arbetets gång. Därför vill vi passa på att framföra ett varmt tack till alla er som har varit med och bidragit till rapportarbetet. Först och främst vill vi rikta ett stort tack till styrgruppen för att ni har gett oss friheten att utforska, tänka om och tänka nytt under arbetets gång och samtidigt avsatt tid för feedback och dialog. Vi vill även tacka de före detta traineerna Anna Eklind och Amanda Börjesson för det engagemang ni har visat för vårt projekt. Vi vill även tacka Lottie Dahl Ryde och Therese Maurin från Region Blekinge. Tack för att vi fick besöka er i Karlskrona och för att ni så generöst delade med er av ert arbete och era erfarenheter. Stort tack till alla 91(!) personer som tackade ja till att bli intervjuade om attraktiva boendemiljöer i Familjen Helsingborg. Vi vill tacka var och en av er för att ni tog er tid, visade intresse för vårt arbete och gav oss inblick i hur ni upplever boendemiljöerna i delregionen. Vi vill också rikta ett särskilt stort tack till traineeprogrammets projektledare Amanda Törnqvist. Stort tack för att du har peppat oss igenom både roliga och utmanande faser av projektarbetet och traineeåret i stort. Ditt stöd har betytt mycket för oss.

Trevlig läsning!

Sammanfattning

Årets traineeprojekt inom Familjen Helsingborg har syftat till att undersöka vad som kännetecknar attraktiva boendemiljöer och hur delregionen kan utvecklas för att bli mer attraktiv att bo i. Genom en kombination av tidigare studier, omvärldsbevakning och 91 intervjuer med både boende inom delregionen och inpendlare har projektgruppen identifierat centrala faktorer som påverkar människors vilja att flytta till eller stanna kvar på en plats.

Trygghet, närhet till natur, god samhällsservice, tillgång till kollektivtrafik, social samhörighet samt ett rikt kultur- och fritidsutbud lyfts fram som viktiga komponenter i en attraktiv boendemiljö. Samtidigt visar resultatet att upplevelsen av en plats ofta formas av rykten, omvärldshändelser, tidigare erfarenheter och livssituation.

Familjen Helsingborg rymmer en mångfald av kvaliteter och utmaningar. Delregionens variation ses som en tillgång – förutsatt att kommunerna kopplas samman genom fungerande infrastruktur och samverkan. Trygghet, stabila bostadsområden och en positiv platsidentitet visar sig också vara viktiga faktorer. Eftersom attraktivitet är komplext och upplevs olika beroende på vems mål och intressen som styrs krävs helhetsgrepp om frågan. Samtidigt väcks tankar om huruvida befolkningstillväxt alltid bör vara målet – kanske behöver arbetet i högre grad fokusera på att värna om de invånare som redan bor och trivs i delregionen.

Innehållsförteckning

Bakgrund	7
Inledning	7
Kontextuella förutsättningar	8
Genomförande	10
Tidigare studier om attraktiva boendemiljöer	12
Begreppen attraktivitet och boendemiljö	13
Vilka faktorer påverkar en plats attraktivitet?	13
Flyttkrafter hos olika målgrupper	17
Attraktivitetsarbete i andra (del)regioner	18
Region Blekinge	18
Region Kronoberg	22
Region Halland	23
Skåne Nordost	23
Röster om boendemiljöer i Familjen Helsingborg	24
Familjen Helsingborg som helhet	25
Gemensamma mönster i delar av Familjen Helsingborg	30
Tillsammans en attraktiv delregion	38
Slutsatser och rekommendationer	40
Referenser och bilagor	46

Bakgrund

Inledning

När vi berättar om oss själva pratar vi ofta om boende på ett eller annat sätt. Var vi bodde under uppväxten, hur uppväxten där präglade oss, vart vi tog vägen när vi slutade skolan, varför vi ville just dit och hur länge vi blev kvar där. Hur det kommer sig att vi sedan flyttade därifrån för ett jobb, och att vi sedan blev kvar där fastän det inte alls var tänkt så för att vi råkade träffa kärleken. Livet sker av bara farten och det är sällan vi stannar upp och tänker på varför vi bor där vi bor eller varför vi (inte) har trivts på ställen där vi tidigare har bott. Men när vi väl gör det kan de flesta säkert komma på både en och två anledningar till att vi trivs eller inte trivs på den plats där vi bor eller tidigare har bott. Först kommer sannolikt det mest uppenbara, som avstånd till det vi behöver i vår vardag, följt av det mer diffusa: "Det känns (inte) som hemma".

I en tid när barnafödandet i Sverige går ner samtidigt som invandringen stramas åt, blir varje skattebetalande invånare allt viktigare för att (del)regionen eller kommunen ska klara av sina uppdrag och ansvar. Men vad gör att invånare vill bo kvar eller flytta till en plats? Trots att kommun- och regionpolitiker samt tjänstepersoner förstår vikten av att vara attraktiv, är det svårt att sätta fingret på vad attraktiva boendemiljöer faktiskt är. Dessutom bidrar ökade pendlings- och rörelsemönster till att kommungränser spelar mindre roll medan funktionella delregioner är det som attraherar, varför mellankommunal samverkan blir allt viktigare.

I rapporten har vi undersökt vad attraktiva boendemiljöer kan vara men också var i Familjen Helsingborg de finns och hur attraktiviteten kan stärkas i hela delregionen. För att ge dig som läsare en mer nyanserad bild kommer vi att gå igenom tidigare studier av ämnet, redovisa hur andra (del)regioner arbetar för att stärka sin attraktivitet och presentera vad som framkommit i de intervjuer vi har genomfört.

Kontextuella förutsättningar

Familjen Helsingborg

Familjen Helsingborg är ett samarbete mellan elva kommuner i nordvästra Skåne. De kommuner som ingår i samarbetet är Bjuv, Båstad, Helsingborg, Höganäs, Klippan, Landskrona, Perstorp, Svalöv, Åstorp, Ängelholm och Örkelljunga. Delregionen huserar cirka 352 000 invånare vilket är mer än en fjärdedel av Skånes befolkning. Det finns ett 40-tal nätverk mellan kommunerna inom områden som exempelvis strategisk planering, infrastruktur, miljö, utbildning och näringsliv. Ett av samarbetena inom Familjen Helsingborg är traineeprogrammet som drivits sedan 2006 med syfte att bidra till kompetensförsörjningen i den kommunala sektorn genom att rekrytera nyexaminerade akademiker. Det här projektet har drivits under 10% av arbetstiden av tio traineer med olika tjänster inom Familjen Helsingborgs kommuner.

Projektbeställningen

Den projektbeställning som ligger till grund för årets traineeprojekt handlar om att ta fram ett underlag kring attraktiva boendemiljöer och jämlika boendevillkor i Familjen Helsingborg. Styrgruppen för projektet består av representanter från nätverket för strategisk samhällsplanering. Beställaren av projektet är kommundirektörsnätverket.

Projektet genomförs mot bakgrund av att det finns ett behov av att skapa en översikt och fördjupade underlag gällande boendemiljöerna i Familjen Helsingborg. Rapporten syftar således till att bidra till Familjen Helsingborgs gemensamma strategi för attraktiva boendemiljöer och jämlika boendevillkor. Genom att lyfta fram de gemensamma problem och utmaningar men även styrkor och möjligheter som flera av kommunerna i delregionen står inför kan rekommendationer för attraktiva boendemiljöer inom det geografiska området identifieras. Projektet bör även ses i ljuset av de styrdokument och planer som finns i både Familjen Helsingborg i form av en strukturplan och Region Skånes regionplan. Resultatet kan användas i Familjen Helsingborgs fortsatta planeringsarbete samt som underlag för de enskilda kommunerna.

Avgränsningar

Med hänsyn till att projektet förhållit sig till en tidsram om ett år samt 10% av respektive trainees arbetstid har vi behövt göra en tydlig avgränsning för att kunna svara mot beställningens syfte på ett realistiskt och kvalitativt sätt. Därför har vi valt att avstå från att inkludera aspekten jämlika boendevillkor då inkluderingen av dessa frågor skulle ha försvårat projektets möjligheter att hantera och leverera inom givna ramar. Fokus har i stället lagts på att skapa ett underlag för attraktiva och goda boendemiljöer som kan bidra till Familjen Helsingborgs gemensamma strategi. Rapporten avser således inte svara mot frågor som rör segregation, socioekonomiska klyftor eller andra faktorer på temat jämlika boendevillkor.

Projektet har avgränsats till att undersöka vad som generellt kännetecknar en attraktiv boendemiljö enligt ett urval av studier och rapporter samt hur andra delregioner arbetar med frågan. Största delen av rapporten utgörs av en undersökning som kartlägger vad invånare och verksamma inom Familjen Helsingborg anser vara attraktiva boendemiljöer, hur väl Familjen Helsingborg som delregionen svarar mot detta samt hur Familjen Helsingborgs kommuner kan komplettera varandra och utvecklas för att tillsammans öka attraktiviteten i delregionen.

Genomförande

I arbetet med projektet har vi eftersträvat att komma med en slutleverans som bidrar till ett förbättrat kunskapsläge om boendemiljöerna i delregionen och vad som (inte) gör dem attraktiva. Eftersom det saknas en fast definition av vad en "attraktiv boendemiljö" är och universalknep för hur man skapar den, har vi samlat in och sammanställt kunskap från olika håll. Nedan presenterar vi varifrån vi har inhämtat information samtidigt som vi motiverar varför den är relevant att ha med i rapporten.

Tidigare studier om attraktiva boendemiljöer

För att få olika perspektiv på vad som kännetecknar en attraktiv boendemiljö började vi med att undersöka och sammanställa vad tidigare studier kommit fram till. Sammanställningen av tidigare studier har gett oss en förbättrad förståelse för ämnet och en stabil grund att stå på i vårt arbete, något som underlättat de övriga genomförandestegen. Den samlade kunskapen har jämförts och analyserats tillsammans med andra (del)regioners arbete samt våra intervjusvar. Vidare syftar sammanställningen av tidigare studier till att underlätta Familjen Helsingborg kunskapsinhämtning. Med tillgång till relevant och aktuell kunskap blir det enklare för politiker och tjänstepersoner att fatta välinformerade beslut, något som i förlängningen kan bidra till mer rättriktade satsningar och mer resurseffektiv användning av kommunala medel.

Attraktivitetsarbete i andra (del)regioner

Det kan vara svårt att veta hur kunskap ska omsättas till handling och vilka resultat det kommer ge. Därför har vi undersökt hur andra närliggande och jämförbara (del)regioner arbetar för att skapa attraktivitet. Underlaget bygger på Region Blekinges, Region Hallands, Region Kronobergs och Skåne Nordosts attraktivitetsarbete. Vi kunde snabbt se att respektive (del)regions attraktivitetsarbete skiljer sig åt. Vi hade förmånen att genomföra ett studiebesök hos Region Blekinge och ta del av deras strategi. Från de övriga tre (del)regionerna har vi sammanställt tillgängligt material. Vår förhoppning är att genomgången av andra (del)regioners attraktivitetsarbete, ska ge politiker och tjänstepersoner i Familjen Helsingborg goda exempel på hur de kan arbeta för att stärka delregionens attraktivitet.

Röster om boendemiljöer i Familjen Helsingborg

Utöver tillgång till relevant, aktuell kunskap och goda exempel på attraktivitetsarbete är det värdefullt att undersöka hur delregionen upplevs av de som bor och/eller arbetar där. För att få en uppfattning om hur attraktiva boendemiljöerna i Familjen Helsingborg upplevs vara, har vi intervjuat personer som arbetar i någon av de elva medlemskommunerna. Målsättningen var att intervjua tio personer per kommun, varav fem arbetar och bor i samma kommun medan de andra fem arbetar i kommunen men bor utanför Familjen Helsingborg. Totalt intervjuades 91 personer varav 46 bor i Familjen Helsingborg och resterande 45 är bosatta utanför delregionen.

Personer från målgruppen som arbetar och bor i samma kommun är relevanta att intervjua eftersom de kan dela med sig om vad som gör den egna kommunen, men även delregionen i stort, attraktiv att bo i. Den andra målgruppen är relevant eftersom den utgörs av personer som regelbundet rör sig i delregionen utan att bo där, och därför kan vara potentiella invånare. Intervjusvaren från den första gruppen ger en bild av vad som gör delregionen attraktiv att bo i, medan svaren från den andra gruppen beskriver vad som hindrar personer från att flytta dit. Genom att fördela intervjuerna jämnt mellan de två målgrupperna ringas både Familjen Helsingborgs styrkor och utmaningar in. Med intervjusvaren vill vi ge politiker och tjänstepersoner i Familjen Helsingborg ökad insikt om vad som gör delregionen attraktiv att bo i, samt varför personer som befinner sig där regelbundet inte bor där. Intervjusvaren ligger, tillsammans med slutsatser från tidigare forskning och beskrivningar av hur andra delregioner arbetar med frågan, till grund för våra rekommendationer för hur Familjen Helsingborg kan arbeta vidare med attraktivitetsfrågan i framtiden.

Tidigare studier om attraktiva boendemiljöer

I följande avsnitt beskrivs och diskuteras begreppet attraktivitet i platssammanhang samt faktorer och händelser som påverkar en boendemiljös attraktivitet. Avsnittet syftar till att lyfta fram aspekter och perspektiv som tidigare visat sig vara avgörande för en plats eller boendemiljös attraktivitet. Informationen har hämtats från myndighets- samt forskningsrapporter. Fullständig referenslista finns i slutet av rapporten.

Begreppen attraktivitet och boendemiljö

En boendemiljö avser de fysiska, sociala och kulturella omgivningar där människor bor och lever. En god boendemiljö kan bland annat inkludera aspekter som närhet till service och infrastruktur, grönområden och säkerhet¹. Att definiera attraktivitet ur ett platssammanhang är komplext då attraktivitet kan ha olika innehåll beroende på vems perspektiv och mål som styr, men begreppet kan generellt sett delas in i tre delar: Boendeattraktivitet, besöksattraktivitet och näringslivsattraktivitet. En plats med en hög boendeattraktivitet, vilket är centralt i det här projektet, kan beskrivas som en plats dit människor vill flytta och bo kvar². Projektet tar denna definition som utgångspunkt.

Problematiken i att sätta likhetstecken mellan befolkningstillväxt och attraktivitet är samtidigt viktig att lyfta fram. Det finns en tillväxtnorm i Sverige som utgår från synen att platser som växer är lyckade, medan platser vars befolkning minskar ses som misslyckade eller problem som behöver åtgärdas. Forskare menar att denna norm behöver problematiseras, att kommuner med krympande befolkning bör tänka om och utveckla en plan B. Det handlar om att förhålla sig till verkligheten och utveckla strategier för anpassning till en minskade eller icke ökande befolkning, istället för att enbart fokusera på befolkningstillväxt³.

Vilka faktorer påverkar en plats attraktivitet?

Omvärldstrender har stor betydelse för våra preferenser

På grund av pandemin och teknologiska framsteg har möjligheten att arbeta hemifrån fått fäste och faktorer som närhet till arbete på boendeorten blir mindre viktigt. Även förbättrade pendlingsmöjligheter på många platser resulterar i att det inte längre nödvändigt att både bo och arbeta på samma plats. Kommunerna utgör alltså inte längre en egen arbetsmarknad; istället talar vi ofta om arbetsmarknadsregioner. Denna förändring gör det möjligt för fler att bosätta sig på mindre tätbefolkade platser och på landsbygden. Förändringen leder också till en ökad efterfrågan på bostäder med utrymme för hemmakontor.

Nationella studier visar samtidigt att arbetets betydelse som meningsskapare i människors liv generellt sett har minskat. Familj, fritid och vänner har istället blivit våra viktigaste meningsskapare. Faktorer som påverkar livskvalitet blir allt viktigare, exempelvis har aspekten “det är lugnt och fridfullt” fått större betydelse, och de vanligaste skälen till flytt är “bättre livskvalitet”, “den nya platsen var attraktiv för mig” eller “jag ville ha en bättre bostad”⁴.

Klimatförändringar och inflation påverkar också flyttmönster och boendeval. Hög inflation leder till val av bostad av nöd snarare än lust, och platser som är mer resistenta mot klimatförändringar kan bli mer attraktiva. Rysslands invasion av Ukraina har ökat intresset för egen mat- och elproduktion, vilket också kan förändra boendepreferenser. I framtiden förväntas grundläggande säkerhet få allt större betydelse för svenskarnas flyttmönster, något som kan antas bero på det oroliga omvärldsläget. Figuren nedan illustrerar hur svenskars skäl till flytt ser ut, har sett ut och förväntas se ut i framtiden⁵.

Figuren ovan illustrerar hur svenskans skäl till flytt ser, sett och förväntas se ut i framtiden.

Trygga bostadsområden är attraktiva

Trygghet är en central faktor för attraktiva boendemiljöer. Människor dras till områden som anses vara säkra att vistas i och där risken för att bli utsatt är låg. Vidare skapar en trygg miljö goda förutsättningar för trivsel, social interaktion och välbefinnande, vilket i sin tur bidrar till att göra ett område attraktivt. Brott och ordningsstörningar och hög demografisk rörlighet är faktorer som i stor utsträckning bidrar till otrygga bostadsområden. När rörligheten i ett bostadsområde är hög och socioekonomin svag blir det ett mjukt mål för kriminell påverkan. Åtgärder för att uppnå trygga bostadsområden är att motverka brott och ordningsstörningar i utemiljön, stärka förtroendet för trygghetsåtgärder som att arbeta förtroendeskapande med invånare, få fler invånare i utbildning och arbete samt skapa mer stabila bostadsområden med lägre demografisk rörlighet⁶.

Folkhälsoperspektivet i boendemiljöer

En god och attraktiv boendemiljö bidrar till invånarnas livskvalitet. Hälsan är central för livskvaliteten och boendemiljöer som är attraktiva behöver vara hälsofrämjande. Bostadsområden behöver vara socialt hållbara, med god sammansättning av invånare, tillgång till samhällsfunktioner och trygghet. Grönska i byggda miljöer främjar fysisk aktivitet och minskar stress, vilket gör tillgänglig natur viktig. Livsmiljön påverkar också kostvanor, då det finns samband mellan livsmedelsutbudet i ett område och risken för hjärt- och kärlsjukdomar, diabetes, övervikt och fetma⁷.

Utbildningsnivå, arbetsmarknad och naturtillgångar betydande

När flyttströmmar mellan olika regioner studerats har man observerat att den regionala arbetsmarknaden är avgörande. Flyttströmmar går till områden med hög utbildningsnivå eller högteknologisk industri. Naturtillgångar, att det är vackra omgivningar, landskap och natur är också faktorer som påverkar en regions attraktivitet. Även tillgång till transportmöjligheter och bra boende spelar roll⁸.

Marknadsföringsinsatser

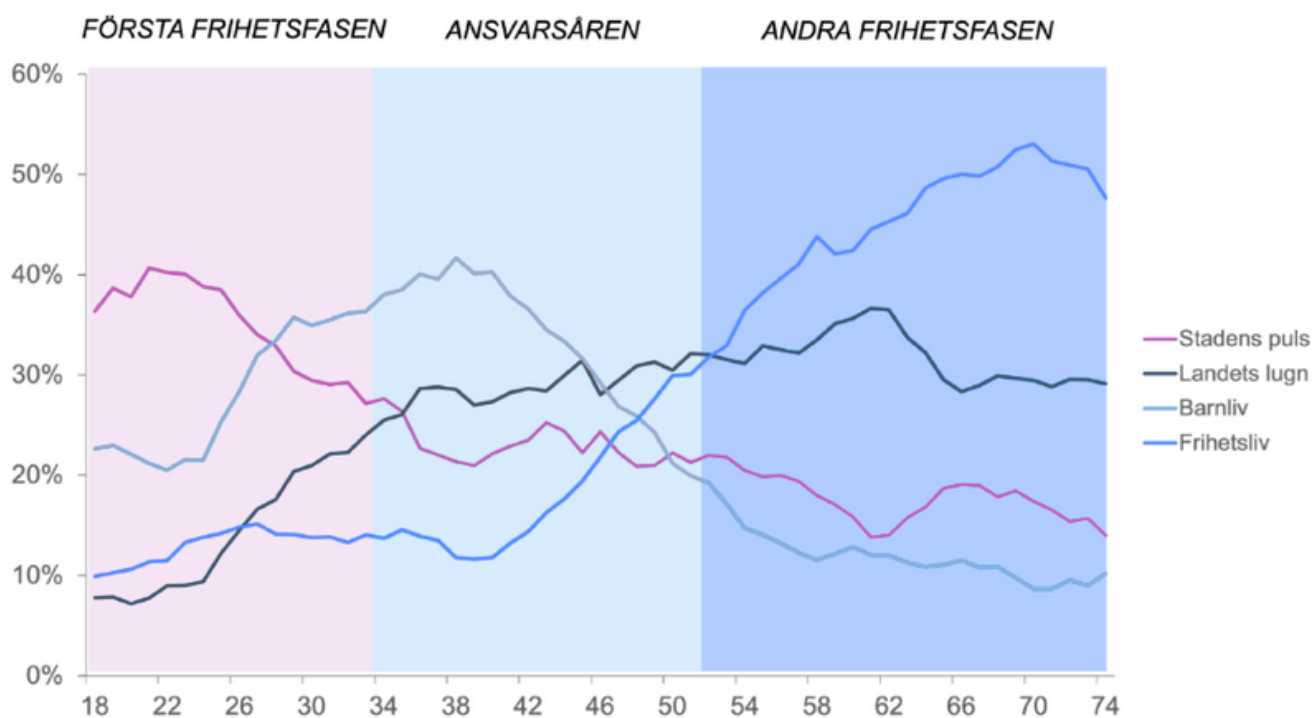
En plats attraktivitet påverkas av hur den framställs och representeras. Människors uppfattning om en plats beror inte bara på dess faktiska kvaliteter och fysiska utformning, utan även på dess rykte. Marknadsföring spelar en central roll i hur regioner och kommuner profilerar sig och konkurrerar om invånare, investeringar och besökare. Marknadsföring kan också lyfta fram mindre kända platser för att göra deras utbud mer tillgängligt⁹.

Även en lokal analys¹⁰, som visserligen bara fokuserar på en av delregionens kommuner, är värd att lyfta. Den jämför Helsingborg med jämförbara städer och pekar på att kommuners varumärkesstyrka och identitet hänger samman med attraktion och flyttbenägenhet till kommunen. Analysen menar att människor tenderar att utvärdera städer utifrån dimensionerna puls, livskvalitet, hygienfaktor och närhet, men det är viktigt att notera att vissa faktorer framhålls som viktiga utan att driva viljan att flytta medan andra viktiga faktorer faktiskt är påverkar flyttbeteenden. Kommuner bör identifiera och fokusera på de sistnämnda. Slutligen kommer analysen fram till att Helsingborg presterar lika starkt som Malmö på samtliga dimensioner, men underkapitaliserar på sitt varumärke.

Flyttkrafter hos olika målgrupper

Livsfaser

Attraktivitet är subjektivt och kan ha olika betydelse beroende på vems perspektiv och mål som styr. Variationerna beror främst på olika platspreferenser i olika livsfaser. Faktorer som stadens puls, barnliv och frihetsliv är i huvudsak starkt livsfasberoende. Människor i den första frihetsfasen, som påbörjas i sena tonåren, har starkast urbana preferenser. Under ansvarsåren, ofta i 30- till 40-årsåldern, skiftar preferenserna mot barnliv. I sena 40- och 50-årsåldern blir fokus på frihetsliv mer framträdande¹¹.

Nyckeln till platser attraktivitet är ett helhetserbjudande

Tidigare undersökningar visar också att många vill ha en blandning av flera faktorer i sin boendemiljö, ett så kallat "helhetserbjudande". För att identifiera samlade kännetecknen för vad som gör en plats attraktiv har man i en av studierna rangordnat vilka faktorer som är mest, respektive minst avgörande för att en plats ska upplevas attraktiv. Detta har organiserats i en pyramidstruktur. Pyramiden liknar Maslows behovspyramid, där människans mest grundläggande behov placeras längst ner och minskar i relevans ju högre upp i pyramiden de är placerade¹².

Rangordningen visar att trygghet och grundläggande funktionalitet är viktigast. Dessutom har betydelsen av närhet till såväl grundläggande serviceutbud som kultur, nöje, shopping och tillgång till restauranger och caféer ökat. Samtidigt är “närhet till naturen” en av svenskarnas mest betydelsefulla flyttkrafter. Resultatet visar på ett ökat krav på just helhetserbjudande. Platser som erbjuder lugn, grönska och trygghet på plats, och samtidigt tillgång till urbanitet på nära avstånd anses generellt attraktiva¹³.

Attraktivitet är flerdimensionellt, abstrakt och subjektivt

Slutligen handlar attraktivitet om en subjektiv upplevelse och beror på en rad frågor som tillsammans utgör en individs känsla för en plats. Denna komplexitet kan vara svårfångad, men kan med hjälp av metoder som kulturell planering och begrepp som social infrastruktur lyftas fram. Där betonas det faktum att upplevelsen av en plats inte enbart utgörs av värden i den fysiska miljön¹⁴. Social infrastruktur utgår exempelvis från perspektivet att platser, aktiviteter och organisationer är ett sammanhängande dynamiskt system och att sådana aspekter inte bör ses som separata enheter¹⁵. Likaså är platser även knutna till abstrakta värden som minnen, historia och kultur¹⁶.

En sammanvägning av sådant som utgör upplevelsen av en plats, beskrivs som “platsens själ” inom kulturell planering. Metoden lägger tonvikt vid hantering av platserns komplexitet genom kartläggning av dess resurser, historia och kvalitéer tillsammans med invånare och lokala aktörer innan förändringsarbete påbörjas¹⁷.

Attraktivitetsarbete i andra (del)regioner

Traineegruppen genomförde i april ett kunskapshöjande studiebesök till Region Blekinges huvudkontor i Karlskrona, i syfte att omvärldsbevaka hur andra regioner med liknande förutsättningar som Familjen Helsingborg arbetar med utvecklingsarbete kopplat till attraktiva boendemiljöer och befolkningstillväxt på (del)regional nivå. Ytterligare (del)regioner har kontaktats, men där fysiska studiebesök inte varit möjliga har samtal och dialog, samt regionala strategidokument, legat till grund för nedanstående redogörelser för hur (del)regionerna arbetar.

Region Blekinge

Regionala förutsättningar

Blekinge är en tätbefolkad region med de fem kommunerna Karlskrona, Ronneby, Karlshamn, Olofström och Sölvesborg, och en befolkning på cirka 158.000 invånare. Regionen, tillika landskapet Blekinge, är liten till ytan och domineras av skog och åkermark. Med undantag för Olofström ligger regionens kommuner längs kusten. Geografiskt och demografiskt liknar Region Blekinge Familjen Helsingborg, båda med kustnära kommuner och landsbygdsorter i liknande storlek. Blekinges kommuner är dock mer jämnstora, och Karlskrona är inte en lika tydlig tillväxtmotor som Helsingborg. På grund av många liknande förutsättningar mellan Region Blekinge och delregionen Familjen Helsingborg är regionen en spännande plats att titta närmare på, men även eftersom Blekinges befolkning minskar mest i landet¹⁸.

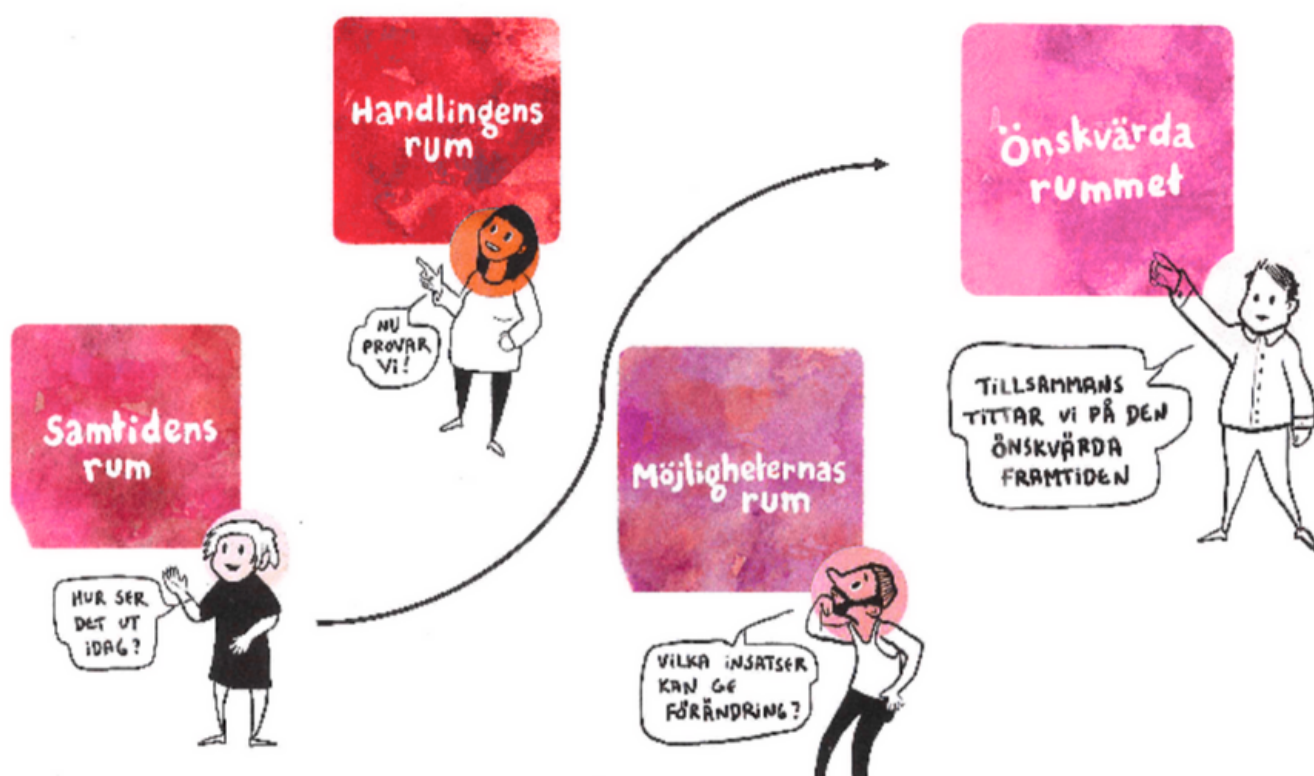
Växtplats Blekinge

Region Blekinges regionala utvecklingsstrategi utgörs av de två strategiska inriktningarna "attraktiva livsmiljöer" och "expansivt näringsliv med god kompetensförsörjning", som båda grundar sig i visionen att fler människor ska leva, arbeta och utvecklas i Blekinge. I arbetet med attraktiva livsmiljöer har två utvecklingsområden formulerats: "hållbar samhällsplanering" och "hög livskvalitet". För att nå framgång inom dessa två utvecklingsområden krävs ökad attraktivitet, särskilt för unga och för företagare, minskad miljö- och klimatpåverkan samt god, jämlik och jämställd hälsa. Varje mål är nedbrutet i delmål, prioriteringar, styrande dokument och ansvariga aktörer. Några av de viktigaste åtgärderna handlar om ökat bostadsutbud i både antal och variation, samordnad fysisk planering, stärkt infrastruktur, utökat serviceutbud, stärkt kultur- och idrottsliv, mötesplatser och inkludering samt hälsofrämjande insatser som stödjer hälsosamma levnadsvanor, goda uppväxtvillkor och minskade hälsoklyftor¹⁹.

Backcasting som arbetsmetod

Region Blekinges regionala utvecklingsstrategi bygger på metoden backcasting, där arbetssättet innebär att utgå från en framtida målbild och arbeta baklänges för att identifiera stegen dit. Backcasting har visat sig framgångsrikt i Region Blekinge då arbetet utgår från gemensamt formulerade långsiktiga mål. Metoden främjar strategisk, målmedveten planering med helhetssyn och förebyggande insatser.

Först formuleras “det önskvärda rummet” där en gemensam vision och ett önskat framtida läge formuleras. Visionen för Blekinge 2030 är att fler människor lever, arbetar och utvecklas i Blekinge. Goda och trygga uppväxt- och livsmiljöer bidrar tillsammans med nya idéer och innovationer till hållbar tillväxt, utveckling och livskvalitet. Det önskvärda läget är framtaget genom regional samverkan, workshops, medborgardialoger och enkäter riktade till unga. Nästa steg är “samtidens rum” med en nulägesanalys som kartlägger hur regionen står sig i förhållande till visionen och identifierar utvecklingsbehov. Utifrån nulägesanalysen skapas en strategisk inriktning för det framtida utvecklingsarbetet i “möjligheternas rum”. Det handlar om att formulera vilka insatser som kan ge den förändring som krävs för att nå det önskvärda rummet. I det sista steget, “handlingarnas rum”, konkretiseras vilka åtgärder som behöver göras och av vem. Utifrån det formuleras handlingsplanen för den regionala utvecklingsstrategin.

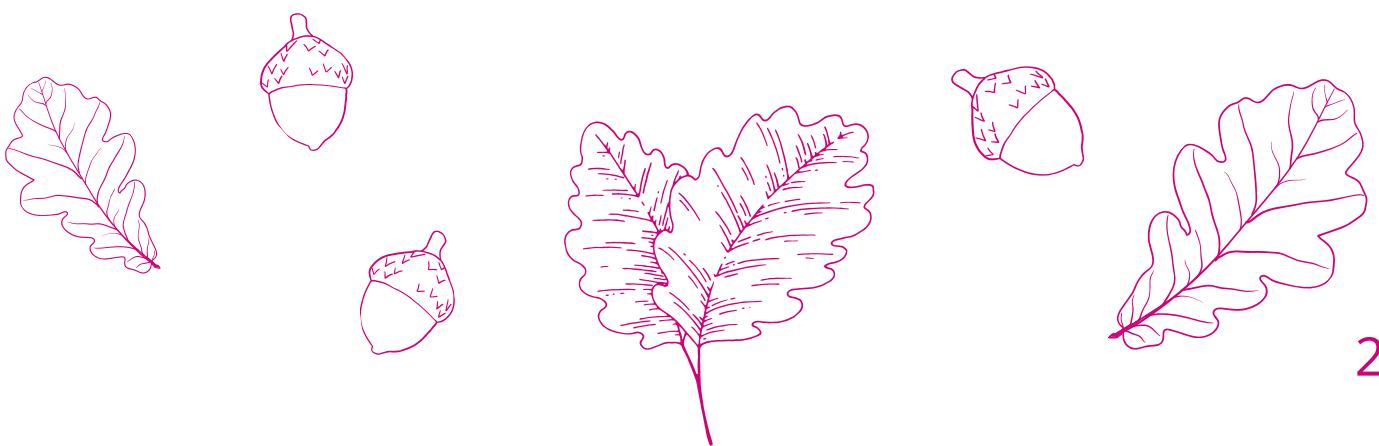

Region Blekinges framgångsfaktorer för regional samverkan

Studiebesöket behandlade även hur kommuner kan arbeta för attraktiva boendemiljöer på regional eller delregional nivå. Region Blekinges arbete med regional kompetensförsörjning presenterades som exempel på framgångsrik samverkan över hela regionen. Målet är att få fler Blekingebor i arbete genom att skapa organisatoriska förutsättningar för livslångt lärande och ta tillvara kompetenser via validering och gemensamma utbildningsplattformar. Arbetet beskrevs som framgångsrikt tack vare gemensamma mål, regionala mätningar och prognoser som kommunerna litar på. Starkt förtroende mellan kommunerna och externa parter underlättar samverkan, liksom den ekonomiska motivationen och det ömsesidiga beroendet för resultat.

Det som underströks som framgångsfaktorer i den regionala samverkan gällande både attraktivitet och tillväxt och kompetensförsörjning var bland annat att de vågat hänga kvar i sina problemformuleringar länge och arbetat fram en tydlig vision och målbild innan de påbörjat utvecklingsarbetet. Lottie och Therese återkom även till vikten av samsyn i den problembild som arbetet grundar sig i, samt värdet i tillit, nätverk och fungerande relationer mellan de samverkande parterna²⁰. De arbetar kontinuerligt med att stärka politikerna för att underlätta drivandet av sina frågor och hanterandet av utmaningar kopplade till mandatperioder. De poängterade att målkonflikter är naturliga och bör bejakas för att kunna kompenseras, även om de ofta känns obekväma.

Ytterligare medskick gällande attraktivitet var att se värdet i att behålla invånare i delregionen som en form av tillväxt, och att inte ha “alla” som målgrupp då det riskerar att inte träffa rätt hos någon. Slutligen framhöll de att utvecklingsarbete måste baseras på platsens faktiska förutsättningar, inte på visioner som ligger utanför stadens eller regionens kapacitet²¹.

Region Kronoberg

Region Kronoberg har i sin utvecklingsstrategi²² identifierat fyra olika fokusområden, varav ett är boendeattraktivitet i bygderna. Strategin slår fast att Kronoberg behöver öka sin boendeattraktivitet både för att säkra arbetsmarknadens kompetensbehov och för regionens fortsatta utveckling. Region Kronobergs roll är att ta initiativ till nytänkande och samverkan. Strategin betonar att de under perioden 2025–2028 ska “utforska hur Kronoberg kan hitta nya sätt att angripa frågan” om ökad boendeattraktivitet. Nyckeln är bred samverkan – regionen vill ena kommuner, näringsliv, civilsamhälle, akademi och myndigheter kring visionen att Kronoberg ska bli ledande i Sverige på att utveckla hållbara bygder och samhällen.

Lokalsamhällets engagemang lyfts fram som centralt; det är i byar och småorter som idéer och krafter behöver mobiliseras för att öka attraktiviteten. Regionen agerar som motor och samordnare men tar även en mer aktiv roll i olika projekt, exempelvis BY2030 där de tillsammans med regionens åtta kommuner utforskar hur de kan öka boendeattraktiviteten på landsbygden²³. I stället för att enbart fokusera på bostadsbyggen fokuserar BY2030 på helheten i byarna. Projektet beskrivs som en “samhällsutvecklingsmässa” med fokus på att skapa så trivsamma och hållbara byar som möjligt. Vardagslivet och livsmiljön sätts i centrum, snarare än enskilda hus eller byggprojekt, för att göra hela miljön mer attraktiv att bo i, både för dem som redan bor där men även för framtida invånare²⁴.

Region Halland

Region Halland ser attraktiva boendemiljöer som en kommunal angelägenhet som regionen inte själva aktivt arbetar med. Däremot har regionen tagit fram en regional utvecklingsstrategi²⁵ där attraktiva livsmiljöer och boendemiljöer lyfts fram som en viktig faktor. Boendeattraktivitet är en viktig del av Region Hallands vision, "Halland – Bästa livsplatsen", som identifierat mål och riktlinjer för att alla kommuner tillsammans ska kunna erbjuda goda bostads- och livsmiljöer. Visionen utgör en övergripande ram som pekar ut riktning och prioriteringar, såsom att säkerställa attraktiva boenden, god infrastruktur och service, men det praktiska genomförandet sker främst i samverkan mellan kommunerna där regionen agerar inspirationskälla, bollplank och finansiär²⁶.

Genom regionens besöksnäringssavdelning, Visit Halland, arbetar kommunerna med hållbar destinationsutveckling. Inom ramen för projektet kan kommunerna söka projektmedel för att genomföra hållbara destinationsprojekt. Ett exempel på projekt är Kattegattleden i Kungsbacka kommun, som syftar till att förbättra cykelleden för att öka områdets attraktivitet²⁷.

Skåne Nordost

Skåne Nordost är ett delregionalt samarbete mellan kommunerna Bromölla, Hässleholm, Hörby, Kristianstad, Osby och Östra Göinge. Tillsammans strävar de efter att göra regionen mer attraktiv att bo och verka i, huvudsakligen genom samordnade utvecklingsinsatser och projekt utifrån visionen "ett attraktivt och konkurrenskraftigt nordöstra Skåne, en tillväxtmotor i södra Sverige"²⁸. Ett av tre målområden i utvecklingsplanen²⁹ är "Platsen - En attraktiv livsmiljö som synliggörs genom platsens unika värde." Det handlar om att profilera nordöstra Skåne som en attraktiv plats att leva på genom att lyfta fram unika kvaliteter, samt att samarbeta för ökad trygghet och trivsel i kommunerna. Kommunerna ska gemensamt marknadsföra och kommunicera regionens fördelar, så att både invånare och omvärlden får upp ögonen för nordöstra Skånes möjligheter.

För att göra delregionen till en attraktiv plats har Skåne Nordost identifierat ett antal utmaningar och möjligheter. Negativ befolkningstillväxt, en relativt låg utbildningsnivå, kompetensförsörjningsfrågor och infrastrukturfrågor kopplas alla samman till en attraktiv boendemiljö. Det illustreras genom olika projekt som Skåne Nordost är med och driver som bland annat syftar till att motverka sjukskrivningar, öka attraktionskraften genom att knyta ihop vandringsleder samt verka för enkla företagsetableringar i delregionen³⁰.

Röster om boendemiljöer i Familjen Helsingborg

Familjen Helsingborg som helhet

I följande avsnitt presenteras en analys av intervjusvaren från de 91 intervjuer som genomförts med personer som bor och eller verkar i Familjen Helsingborgs kommuner. Först presenteras en samlad analys av hela delregionen därefter presenteras trender som vi kunnat identifiera i olika delar av delregionen. Med trend avses en beskrivning eller bild som ett flertal intervjupersoner i nästintill alla kommuner gett uttryck för.

En varierad delregion med något för alla

En annan styrka som framgår av intervjuvaren är variationen mellan kommunerna. I Familjen Helsingborg finns platser för den som vill ha det stillsamma landsbygdslivet, det pulserande stadslivet och allt däremellan. Likaså finns möjligheter för den som med lätthet vill ta sig till båda typer av miljöer. Här finns trygga, stillsamma, lugna och familjära miljöer i de mindre kustkommunerna samt landsbygdskommunerna. Inåt landet finns möjlighet att bo i mer lantliga miljöer, medan kustkommunerna erbjuder vackra och havsnära platser och bostäder. Detta kontrasterar samtidigt mot delregionens små storstäder vilka beskrivs som mer levande orter med puls och rikt utbud av kultur, nöje, uteliv samt restauranger och barer.

Delregionen erbjuder också en mängd olika typer av bostäder där många skulle kunna hitta ett boende som passar deras ekonomi och preferenser när det kommer till boendetyp, upplåtelseform och närmiljö.

Geografisk placering

Många respondenter lyfter också delregionens geografiska placering i Sverige och närhet till kontinenten som en styrka. Från Familjen Helsingborg är Sveriges andra och tredje största stad, men även Danmark och kontinenten, lättillgängliga med tåg, bil eller båt. Att delregionen ligger där den gör och sedan länge har varit ett starkt hamn-, industri- och logistikfäste innebär också att tåg- och vägnätet är välutbyggt (i jämförelse med hur det ser ut i jämförbara delregioner i landet). Infrastrukturen underlättar inte enbart godstransport, utan även för spår- och vägbunden kollektivtrafik. Sist men inte minst upplever de intervjuade som är bosatta i Familjen Helsingborg att det finns nödvändig samhällsservice inom räckhåll oavsett var i delregionen de bor, något de anser skapar attraktivitet.

Utmaningar

Det geografiska läget beskrivs samtidigt som en utmaning av ett antal intervjupersoner. Med sina drygt 152 000 invånare framstår Helsingborg som en storstad i ett delregionalt sammanhang. I jämförelse med de närliggande kommunerna Malmö (366 000), Göteborg (610 000) och Köpenhamn (667 000) framstår Helsingborg istället som en mindre stad. Det gör att den som sätter likhetstecken mellan attraktiv boendemiljö och storstadspuls troligen kommer välja något av dessa tre alternativ (eller något ännu större) framför Helsingborg.

Närheten till större städer utanför delregionen är även en utmaning för Familjen Helsingborg som helhet och kanske särskilt för de mindre kommunerna. Aktörer inom den privata sektorn tenderar att etablera sig på platser dit det är smidigt att ta sig och där invånarantalet är tillräckligt högt för att verksamheten i fråga ska klara sig på sikt. Med de mindre kommunernas förutsättningar kan det tänkas bli svårare för dem att få till nyetableringar av allt från storföretag och lågprisjättar³¹, till mindre butiker, caféer och restauranger.

Detta hänger ihop med en annan utmaning inom delregionen; ojämlika förutsättningar mellan kommunerna som tillsammans utgör delregionen. En konsekvens av detta blir att kommunerna har olika förutsättningar att utveckla attraktiva boendemiljöer och därmed "bli attraktiva" att bo i eller flytta till. Intervjupersoner vittnar även om stora skillnader i boendemiljö inom respektive kommun. Det kan till exempel handla om skillnader mellan olika stadsdelar i kommunen eller skillnader mellan centralorten och omkringliggande orter. Om kommunen har områden eller orter som är socioekonomiskt utsatta eller upplevs otillgängliga och otrygga, kan det ge en negativ bild av kommunen som helhet. Flera av de intervjuade som bor utanför delregionen uppgav att de inte kan tänka sig att flytta till någon av kommunerna i delregionen på grund av den negativa bilden som rykten om Familjen Helsingborgs kommuner ger.

Trender

Delregionen lockar framförallt boende i delregionen

Generellt kunde vi se i intervjusvaren att personer som redan bor i delregionen är mer positivt inställda till att bo i någon av de andra kommunerna i Familjen Helsingborg än vad personer som bor utanför delregionen är. Det skulle kunna bero på flera saker, inte minst anknytning och lokalkännedom. Bland de boende i delregionen har vi även noterat att många är mer intresserade av att bo i andra kommuner som liknar den de bor i.

Det kan tänkas förklaras av en önskan om att bo i kommuner med liknande erbjudande och utbud som den nuvarande. Ett annat identifierat mönster är att de som bor norr om eller geografiskt nära Familjen Helsingborg är mer positivt inställda till att bosätta sig inom delregionen än respondenter som är bosatta i större städer söderut.

Tryggheten är avgörande

Respondenter i alla kommuner har lyft vikten av att känna sig trygg som avgörande för att boendemiljön ska upplevas som attraktiv. Många av respondenterna upplever att de känner sig trygga i delregionen, vilket vi kan se genom att flera respondenter

använt just ordet trygg när de med tre ord ska beskriva

kommunen de bor i. Samtidigt är det flera kommuner

eller stadsdelar som väljs bort mot bakgrund av att de

anses vara otrygga eller ha för hög påverkan av brott

och ordningsstörningar. Viktigt att notera är att det i

detta fall är den upplevda snarare än den faktiska

säkerheten som avses. Att trygghet är viktigt för

invånarna stämmer väl överens med vad som

generellt kännetecknar en attraktiv boendemiljö.

Bland de studier vi redogör för i föregående avsnitt

nämns trygghet och grundläggande funktionalitet som

det mest grundläggande för en attraktiv boendemiljö.

“Det måste vara en stad där man känner sig trygg i alla delar av staden och alla tider på dygnet. Jag vill inte bara vara trygg i vissa stadsdelar”

Helhetspaket efterfrågas

När vi analyserar intervju svaren och speciellt svaren på frågan om vad som kännetecknar en god boendemiljö går det att se att många av respondenterna efterfrågar ett så kallat helhetspaket; närhet till hav, stadspuls, natur, en bra prisvärd bostad, servicefunktioner med mera. Det mesta av det som efterfrågas finns i någon av Familjen Helsingborgs kommuner samtidigt som ingen av kommunerna kan erbjuda allt. Här fyller delregionen en viktig funktion i att synliggöra detta helhetspaket.

“Mycket av det jag anser vara attraktivt finns i Familjen Helsingborg men de är lite utspritt, allt finns inte på samma plats”

Sociala relationer påverkar flyttbenägenheten

En annan tydlig trend utifrån intervjustvaren är att anknytning till platsen och närhet till familj och/eller ett starkt sammanhang i boendekommunen påverkar val av boendeort. För flera respondenter är närhet till vänner och familj det som i första hand gör en boendemiljö attraktiv. I ansvarsåren (34–52) vill många bo nära föräldrarna för att få stöttning i vardagslivet och i andra frihetsfasen (52–74) nära barn och barnbarn. Socialt sammanhang, familj, vänner och livssituation är viktiga drivkrafter vid val av boendeplats. Trenden kunde observeras både hos personer som bor i och utanför Familjen Helsingborg.

Serviceutbud och tillgång till kollektivtrafik spelar roll

Vi kunde även se att serviceutbudet i kommunen och närområdet spelar roll. Vad som menas med serviceutbud skiljer sig åt mellan intervjupersonerna, för en del handlar det om mer grundläggande samhällsservice såsom vårdcentral, skola och apotek medan andra också inkluderar tillgång till caféer, restauranger, barer och butiker. Möjligheten att åka kollektivtrafik är också något som generellt värdesätts. Det beskrivs vara viktigt att på ett relativt smidigt sätt kunna ta sig kollektivt över kommungränserna men också till orter inom den egna kommunen.

“Förbindelser spelar väldigt stor roll. Jag hade inte velat bo i en kommun utan tågstation”

Kommunpolitiken påverkar attraktiviteten

Det politiska styret i kommunen är också av relevans för hur attraktiv boendemiljön uppfattas. Flera respondenter har gett uttryck för att det politiska styret i kommunen återspeglar kommunen. Om ens egna värderingar skiljer sig avsevärt från kommunpolitiken kan det påverka ens inställning till att bo i kommunen i fråga. Det är dock inte endast den politiska färgen eller ideologin som är avgörande; hur stabilt och väl den politiska organisationen i kommunen fungerar och porträtteras spelar också roll. Öppna konflikter, hög ruljungs bland kommunpolitiker och instabila politiska lösningar tenderar också att påverka attraktiviteten negativt. Trenden har observerats bland intervjupersoner som bor både i och utanför delregionen. I samband med detta kan det vara värt att nämna att valet av respondenter kan påverka denna slutsats. Det skulle kunna vara så att respondenterna som arbetar i den kommunala sektorn har större kännedom och intresse av kommunpolitiken än vad den “vanliga” kommuninvånaren har.

“Politiken spelar roll i var jag och min partner väljer att bo så många kommuner i Familjen Helsingborg faller tyvärr bort”

Malmö-/Lundinvånare attraheras i lägre grad av delregionen

En tydlig trend i respondenternas svar var att yngre personer bosatta i Malmö eller Lund med omnejd är mindre benägna att vilja flytta till delregionen än personer bosatta på andra orter. Bland en del Malmö-/Lundinvånare beskrivs de mindre kommunerna i delregionen som isolerade, trångsynta och att de har dåligt utbud. Personer som bor i andra, framförallt närliggande, kommuner verkar vara mer villiga att bosätta sig i delregionen. En tänkbar förklaring är att det har med storleken på städerna att göra i kombination med livsfas.

Billiga bostäder trumfar inte det geografiska läget

I intervjusvaren gick det också att dra slutsatsen att attraktionskraften i billiga bostäder är begränsad, framförallt hos personer som bor i Malmö eller Lund med omnejd. För målgruppen är stora villor till lägre pris inget som lockar om inte andra faktorer också stämmer. Flera respondenter som bor i Malmö-/Lundregionen ger uttryck för att de vill bo stadsnära och ha närhet till puls, något de inte kan få i Familjen Helsingborg i samma utsträckning då även de större städerna i delregionen är mindre än Malmö. Så länge det inte finns tillgång till stadspuls spelar det för denna målgrupp inte någon större roll att bostadspriserna är lägre.

“Är det för billigt, som i inlands-kommunerna, anses området oattraktivt”

Negativa rykten och medieporträttering kan stoppa inflytt

Bland respondenter som bor utanför delregionen blev det tydligt att negativa rykten om kommuner och orter i delregionen påverkar och gör att personerna inte i lika hög utsträckning känner sig benägna att flytta dit. Faktorer som medialt uppmärksammade grova våldsbrott, hög andel religiösa invånare (i förhållande till ens egna icke-religiösa hållning), miljöskandaler, social dumpning och rykten om att vissa orter är kriminella och farliga lyfts fram som avgörande för specifika kommuners attraktivitet. I intervjusvaren har det också framkommit att det finns rykten och fördomar om invånarna i kommunerna som påverkar attraktiviteten negativt, exempelvis har personer från Landskrona och Helsingborg beskrivits som “dryga lokalpatrioter” och invånare från inlandskommunerna som “bonniga”. Sammantaget kan vi från intervjusvaren dra slutsatsen att ryktes-spridning och medieporträttering verkar ha satt sina spår och påverkar attraktiviteten i delregionen som helhet.

“Det är identiteten som olika orter har som skapar attraktivitet”

“Ryktesbilden spelar in i var man vill bo på ett sätt, det är svårt att släppa den dåliga bilden av en kommun, det sitter i länge”

Röster om boendemiljöer i Familjen Helsingborg

Gemensamma mönster i delar av Familjen Helsingborg

När vi analyserade våra intervjusvar såg vi tydligt att samma typ av svar gavs i relation till flera kommuner. Nedan följer en analys av de trender och mönster vi kunde identifiera i fyra olika typer av kommuner som vi utifrån intervjuvaren hittar i Familjen Helsingborg: Resursstarka men dyra kustkommuner, delregionens små storstäder, landsbygdskommuner med Söderåsen som ryggrad, samt familjära småkommuner med industriell historia. Det är viktigt att poängtera att de olika typerna av kommuner baseras på de svar vi har fått från respondenterna. Det innebär att en kommun utifrån dess förutsättningar skulle kunna karaktäriseras som en eller flera typkommuner, men våra redogörelser baseras på hur respondenterna upplever dem.

Resursstarka men dyra kustkommuner

Havet och lugnet lockar

Till det norra kustområdet räknas Höganäs, Ängelholm och Båstad. De gränsar till varandra geografiskt och beskrivs av respondenter som havsnära, trygga och med tillgång till vackra byar. Kommunerna har en resursstark och äldre befolkning, stor andel enfamiljshus samt en hel del sommarturism och sommarboenden på grund av det geografiska läget. Det är framför allt närheten till naturen och havet som lockar till de här kommunerna, men även deras vackra byar och bostadsområden. En annan styrka är att kommunerna upplevs som trygga och lugna. Utsattheten av brott och ordningsstörningar är låg, och det förekommer få eller inga socialt utsatta eller mycket otrygga områden. Samtidigt framkommer en upplevelse om att allt som behövs i vardagen finns nära tillhands.

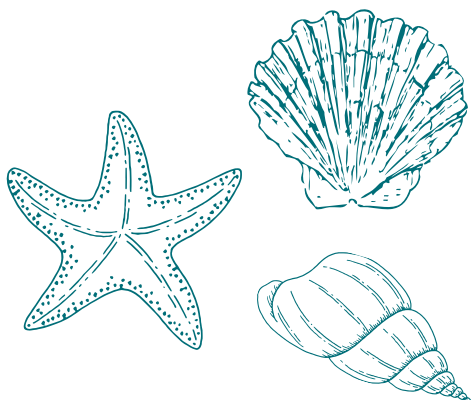
“Välkomnande och varm kommun, bra utbud av det mesta, finns allt man behöver och lagom stort”

Stabila och resursstarka kommuner är attraktiva

Vidare beskrivs kommunerna som resursstarka och det finns en uppfattning om att kommunerna är ett tryggt val då de anses vara stabila och ha möjlighet att leverera god samhällsservice. Det är något som uppges göra området mer attraktivt, enligt personer som bor utanför Familjen Helsingborg. Det finns även en uppfattning om att de här kommunerna utvecklas och går framåt.

“Höganäs är en kvalitetskommun i olika sammanhang och för olika målgrupper. En mindre kommun som ändå sticker ut”

“Ängelholm och Höganäs är sjukt attraktiva för småbarnsföräldrar och har bra företagsklimat men är lite dyrare”

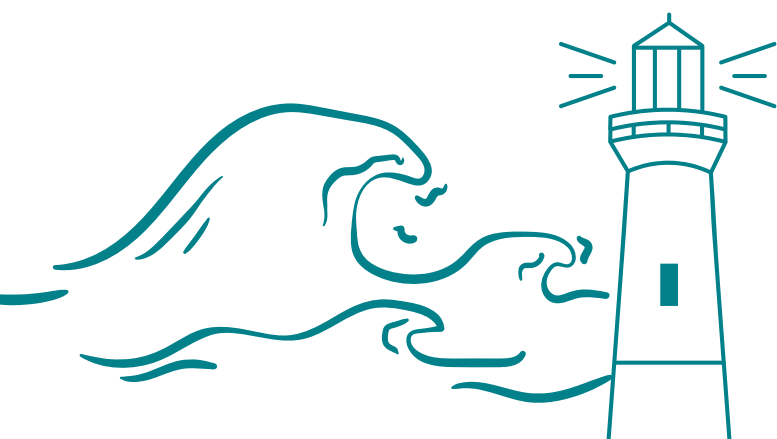
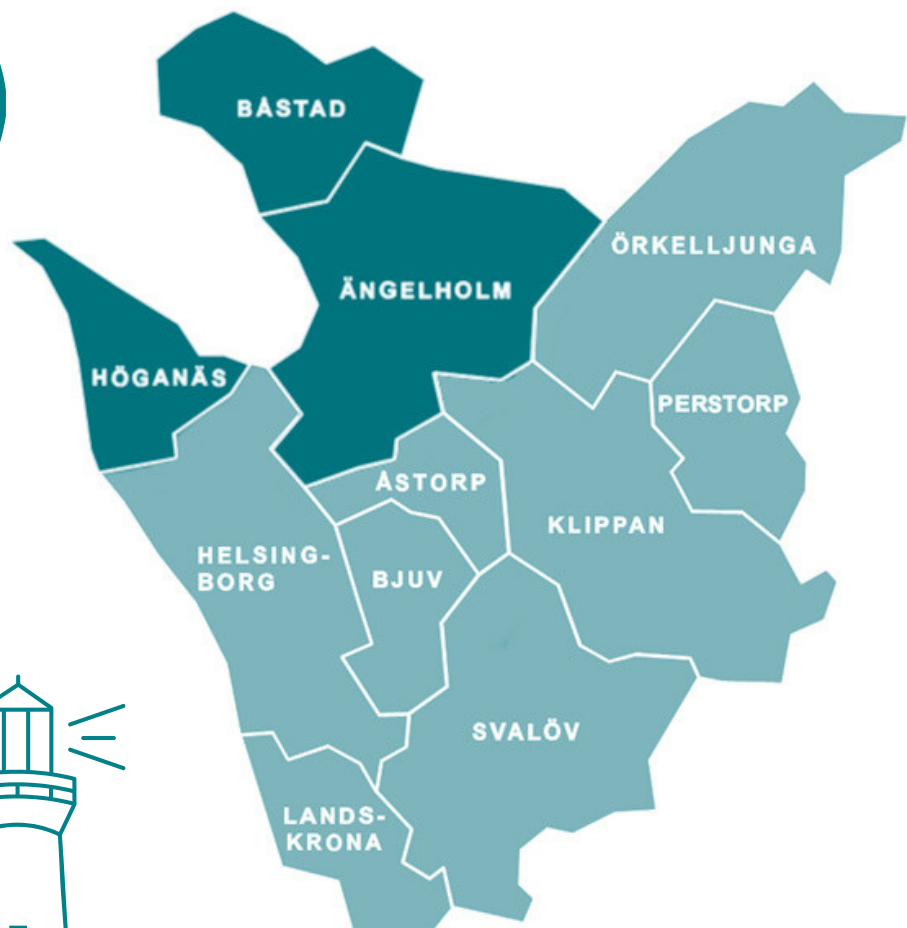
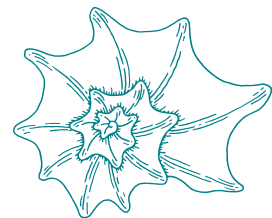

Trygga och attraktiva för många, dyra och tråkiga för andra

Både respondenter som bor i kommunerna och de som bor utanför Familjen Helsingborg beskriver kommunerna som attraktiva att bo i och menar att de har ett gott rykte. Flera respondenter bosatta utanför Familjen Helsingborg kan tänka sig att bo i någon av dessa kommuner, och respondenter som bor i kommunerna beskriver dem i nästan enbart positiva ordalag.

Bostäderna i kommunerna anses dyra och flera respondenter som inte är bosatta i kommunerna ser därför inte en flytt till området som möjlig. Medelåldern i dessa kommuner är dessutom hög, vilket kan hämma inflytt av den yngre befolkningen. Vidare har en del respondenter bosatta i andra kommuner poängterat att de här kommunerna har få aktiviteter för unga och att de upplevs tråkiga eller händelselösa.

*"Priset spelar roll dock.
Ängelholm har samma
prisklass som Malmö och då
väljer jag hellre Malmö, där får
jag mer för pengarna"*

Delregionens små storstäder

Levande storstäder mittemellan det stora och det lilla

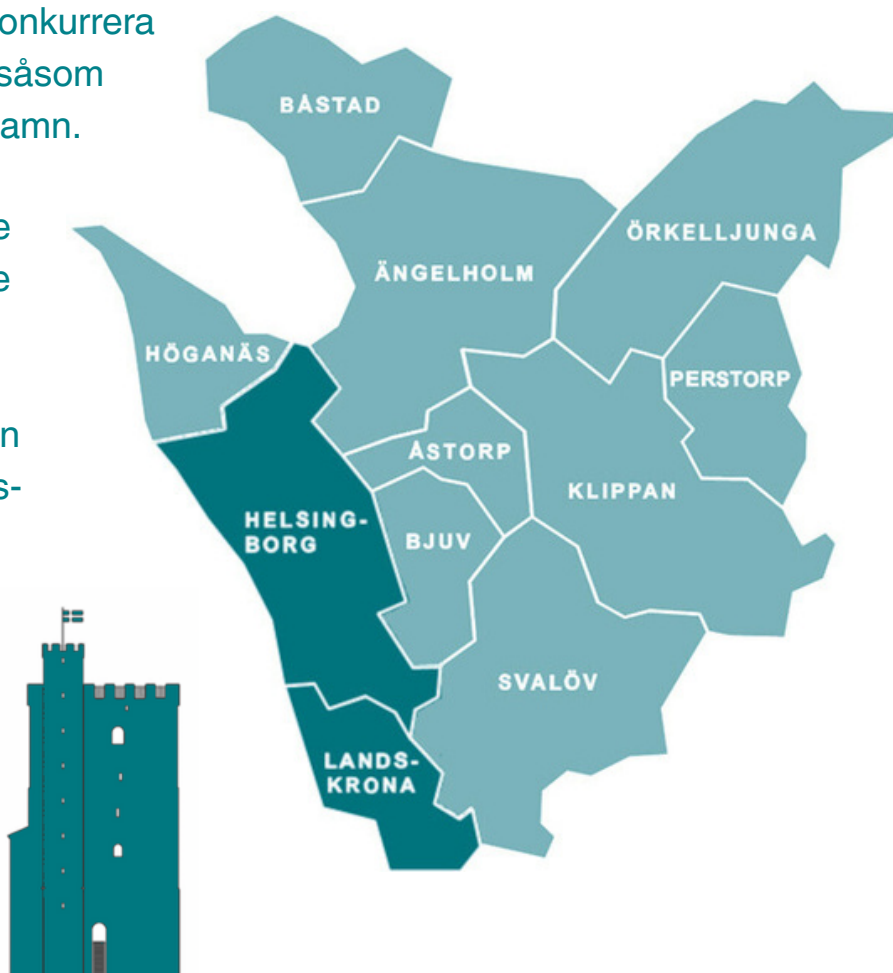
Längs kusten återfinns delregionens två större städer, som utifrån intervjusvaren delar flera likheter i termer av styrkor och utmaningar, men också geografiskt läge och förutsättningar. Både Helsingborg och Landskrona beskrivs i intervjuerna som levande kommuner med framåtanda och etablerade näringsliv, samt ett rikt utbud av kultur, nöje, uteliv samt restauranger och barer. Ängelholm beskrivs inte som en stad i paritet med Helsingborg och Landskrona, trots en befolkningsmängd strax under Landskronas.

“Det är få städer där stadskärnan är så nära kusten”

Respondenter bosatta i Helsingborg och Landskrona lyfter behovet av ett konkurrenskraftigt utbud och menar att det är delregionens större städers främsta styrka. Flera respondenter poängterar dock att de befinner sig i en fas i livet där de efterfrågar storstadspuls, men att det behovet kan komma att förändras framöver. Vidare framhålls tillgång till kollektivtrafik, närhet till Europa samt tillgång till hav, natur och grönområden som några av Helsingborgs och Landskronas främsta styrkor.

Den geografiska och befolkningsmässiga storleken i förhållande till övriga Familjen Helsingborg lyfts av flera som kärnan till städernas attraktivitet, samtidigt som både befintliga invånare och invånare utanför delregionen poängterar att både Helsingborg och Landskrona har svårt att konkurrera med närliggande stora städer såsom Malmö, Göteborg och Köpenhamn.

Av personer bosatta utanför de båda kommunerna beskrivs de som för små för att uppfattas som storstäder samtidigt som de är för stora för att uppnå den mysiga och familjära småstads-känslan. Däremot upplevs Helsingborg som en storstad av flera respondenter som bor där, och Landskrona som en pigg och familjär småstad av tillfrågade landskroniter.

Attraktiva och trygga, men segregerade och brottsutsatta

De båda städerna beskrivs som vackra utifrån att de är både havs- och skogsnära, men även i termer av attraktiv arkitektur och bevarade historiska byggnader och platser. Inom kommunerna finns flera eftertraktade bostadsområden som beskrivs som attraktiva och trygga. Samtidigt framhåller flera respondenter, både inom kommunerna och utanför delregionen, att båda städerna upplevs segregerade och att det finns flera stadsdelar som är otrygga eller präglas av rykten av att vara kriminella eller socioekonomiskt svaga.

I flera intervjuer blir det tydligt att de otrygga och mindre attraktiva stadsdelarna drar ner den totala attraktiviteten i städerna. Flera respondenter poängterar att den totala säkerheten i en stad är viktig för att den ska vara attraktiv att bo i, eftersom det är viktigt att känna sig trygg även utanför det egna boendeområdet. Det framkom även i flera intervjuer att det endast är tänkbart att flytta till Helsingborg eller Landskrona förutsatt att det skulle vara i något av städernas mer välmående områden. Samtidigt betonas att de områdena anses vara för dyra i förhållande till andra stora städer med likvärdiga priser men större utbud.

“Man känner verkligen av att man rör sig mellan olika områden på ett sätt som man inte gör i Malmö”

Lokal stolthet på gott och ont

Bland respondenter bosatta i Helsingborg och Landskrona beskrivs en lokal stolthet kring tillhörighet till den egna boendekommunen. Samtidigt hävdar flera respondenter bosatta i andra kommuner att den lokala stoltheten ibland spiller över i en attityd som inte anses tilltalande. En del resonerar att det behövs någon typ av social koppling för att trivas i de båda städerna, och att det finns en uppfattning av en etablerad “vi och dem”-känsla i både Helsingborg och Landskrona. Vidare lyfts närhet till vänner och familj som viktig. Den sociala förankringen spelar således en betydande roll för att bosätta sig här.

“I Helsingborg är det mer ‘jag är härifrån, det är min stad’, jag har svårt att se att jag skulle få ett sammanhang här”

“Det finns en stark stolthet som är svårt att ta på”

Minskande landsbygdskommuner med Söderåsen som ryggrad

Litet, lugnt och lantligt

En stor styrka för landsbygdskommunerna Åstorp, Örkelljunga, Klippan och Svalöv är närheten och tillgången till naturen. Skogens stillsamhet och Söderåsen lyfts som stora styrkor hos de boende. Det är dock inte bara den vackra naturen i sig som upplevs som en styrka utan även aktiviteterna man har tillgång till genom den, så som promenader med familj och hund, paddling, tältande och cykling. Utöver tillgång till naturområden och relaterade friluftaktiviteter nämndes skötsel och förvaltning av dessa vara viktiga för områdets attraktivitet.

“Lugnt, nära och tryggt”

Förutom tillgången till specifika naturvärden är en styrka i dessa kommuner att boendemiljön uppfattas som lugn, lantlig och stillsam. Respondenter i dessa kommuner uttrycker inte ett behov av storstadspuls eller ett brett utbud av restauranger och butiker i samma utsträckning som respondenter i Helsingborg, till exempel.

Tryggheten i det familjära

Att det är mindre samhällen som känns familjära samtidigt som man har nära till större städer och utbud är ofta en anledning till att respondenterna i dessa kommuner har valt att bosätta sig just där. Den familjära miljön skapar en känsla av trygghet och att respondenterna är en del av ett socialt sammanhang. En respondent beskrev sin kommun som “överskådlig” vilket

sammanfattar känslan av närhet, trygghet och sammanhang väl.

Svaren från respondenterna i dessa kommuner pekar även på att man som boende inom kommunerna ofta har en positiv bild av sin kommun och känner en stolthet över den, även om stoltheten och lokalpatriotismen inte utmärker sig i samma utsträckning som i Landskrona och Helsingborg.

Utöver natur, lugn, närhet till stadspuls, trygghet och socialt sammanhang lyfte många respondenter även tillgången till bra och prisvärda bostäder som en styrka i dessa kommuner.

Minskande utbud och tråkiga centrum

Söderåsens landsbygdskommuner har dock utmaningar delvis kopplade till det som också är deras styrka, det vill säga storleken på kommunerna. Många respondenter beskriver centralorternas kärnor som tråkiga och oattraktiva. Etableringar av nya verksamheter i centrum upplevs ha dalat efter Covid 19-pandemin och det existerande utbudet av restauranger och butiker upplevs inte heller som stort eller varierat. Kollektivtrafiken lyfts också som en utmaning för dessa kommuner, speciellt mellan olika orter inom kommunernas gränser.

Två bilder av samma plats

En utmaning som är värd att lyfta är de här kommunernas rykte bland de som inte bor där själva. Kommunerna upplevs ha en svagare socioekonomi än andra kommuner och ett rykte av att vara små, tråkiga och inskränkta. Den externa ryktesbilden av kommunen speglar dock inte den bild som majoriteten av respondenterna som själva är kommuninvånare har. I både Klippan och Örkelljunga svarade samtliga boende att de överlag var väldigt nöjda med sina boendekommuner. Den här diskrepansen kan vara intressant att analysera vidare eftersom den visar att även om verkligheten är att många i

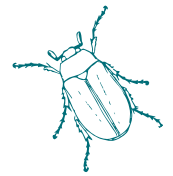
“Svalöv, Bjuv, Åstorp, Klippan lockar inte alls. Det känns för off och för litet utbud”

“Tycker ibland att Åstorp får mycket oförtjänad skit och har dåligt rykte, jag upplever inte att det är otryggt”

de här kommunerna är nöjda och trivs så när det inte ut. Det “dåliga” ryktet bidrar till att en del väljer bort de här kommunerna när de ska välja en plats att bosätta sig. Rykten, politiska trender och platsernas historia var uttalade anledningar till att ett flertal respondenter som bodde utanför delregionen inte skulle välja att flytta dit.

Familjära småkommuner med industriell historia

Kommunernas utmaningar påverkar attraktiviteten

Några av de geografiskt och befolkningsmässigt mindre inlandskommunerna skiljer sig från resterande inlandskommuner i termer av att de upplevs ha fler och mer kritiska utmaningar samtidigt som framhållna styrkor är färre. Perstorp och Bjuv delar utmaningar med social dumping, segregation och status med flera andra kommuner i delregionen, men i intervjuerna är det främst gällande Perstorp och Bjuv som utmaningarna kommer på tal. Utmaningarna beskrivs av flera som väldigt synliga och påtagliga, och att det hämmar attraktivitet och inflyttning. Båda kommunerna påverkas av befolkningsminskningar, socioekonomiskt svaga områden och rykten av att vara

“[kommunens] sociala utmaningar är ju väldigt synliga. Det är svårt att blunda för dem”

“Man vill inte bo någonstans där det är en negativ trend”

“oattraktiva” att bo i. Vidare framhöll respondenter både bosatta i kommunerna och utanför Familjen Helsingborg att kommunernas attraktivitet i sin tur påverkas av att det går ekonomiskt dåligt för kommunerna, att de upplevs trångsynta och bakåtsträvande, samt att minskande befolkningar kan innebära nedskärningar och sämre standard på samhällsservice. Hur väl det går för kommunerna spelar således roll för hur attraktiva de upplevs vara att bo i.

Storleken är både en tillgång och en utmaning

Perstorp och Bjuv är geografiskt och befolkningsmässigt små, vilket framhålls som både en styrka och en utmaning. För flera av de boende där lockar den lilla, familjära orten som beskrivs som mysig och prestigelös samtidigt som allt inom kommunerna upplevs nära och tillgängliga. Boendemiljöerna är lantliga, samtidigt som stadskärnan är nära. Dessutom finns goda möjligheter att gå och cykla. För andra respondenter, framför allt bosatta utanför Familjen Helsingborg, är storleken något som beskrivs som som negativt och bidragande till att kommunerna upplevs tråkiga, händelselösa och med svaga nöjes- och näringslivsutbud. Utmaningarna som följer av att vara en liten kommun är gemensamma med de övriga inlandskommunerna i delregionen, men beskrivs i mer kritiska termer i Perstorp och Bjuv. Trots utmaningar med minskande utbud är det flera som upplever att respektive kommuns utbud av näringsliv, nöje och samhällsservice motsvarar deras behov och preferenser.

“Det som är trevligt är att det är prestigelöst. Det finns något fint i att det är litet och familjärt. Man gör inte skillnad på folk och folk”

Billigt och naturnära, men samtidigt isolerat och olönsamt

Något som lyfts fram som positivt hos de boende i Perstorp och Bjuv är framförallt att bostäder är billiga och att det finns mycket tillgängligt på marknaden. Samtidigt poängterar flera respondenter att det i sig avhåller från inflytt eftersom den låga efterfrågan i de här kommunerna innebär en oro att investeringen inte kommer bli fruktsam vid en eventuell försäljning. Även den geografiska placeringen är tudelad. Några framhåller att Perstorp och Bjuv kan ses som nav i Skåne, nära alla andra kommuner, samtidigt som majoriteten beskriver kommunerna som isolerade och att avstånden till närliggande stora städer skapar ett bilberoende.

Likt flera av de andra inlandskommunerna ligger Perstorp och Bjuv nära Söderåsen, och har god tillgång till både skog och grönområden inne i centralorterna. De båda kommunerna beskrivs därför genomgående som natursköna. Vidare har flera respondenter poängterat att trygghet är avgörande för attraktiva boendemiljöer, och att det därför är fördelaktigt att Perstorp och Bjuv har flera bostadsområden som upplevs trygga och säkra.

“Jag har jättestort hjärta för [kommunen] och tycker det är fint, men om jag köper ett dyrare hus där är jag osäker på att jag får tillbaka de pengarna”

Ytterligare utmaningar som Perstorp och Bjuv, utifrån intervjusvaren, står inför är mindre ansedd arkitektur från 1950-talet och framåt, dåliga rykten samt svag kommunal lojalitet. Flera av de boende ser negativt på, och saknar stolthet för, den egna boendeorten. Det menar en del respondenter skapar en negativ spiral av en gemensam uppfattning av kommunen som oattraktiv samt hög utflyttning.

Slutsatser och rekommendationer

I det här kapitlet fördjupar vi oss i de insikter vi har fått från tidigare forskning, omvärldsbevakning samt de intervjuer vi genomfört. Utifrån dessa underlag har vi identifierat tydliga mönster, utmaningar och möjligheter, men också nyanser och motsägelser som ger en mer komplex bild av delregionen och arbetet framåt.

Vi har formulerat fem fokusområden med tillhörande rekommendationer, som vi anser är betydelsefulla i delregionens framtida arbete med attraktivitet, varumärke och identitet, samverkan, bostadsförsörjning och utveckling av delregionen. Vi hoppas kunna bidra med användbara verktyg och perspektiv för det fortsatta arbetet med att göra delregionen till en ännu mer attraktiv plats att bo, verka och leva i.

“Helhetspaketet” möjliggörs av olikheterna

“Helhetspaketet” visar sig vara en viktig attraktivitetsfaktor. Det finns en önskan om en mångsidighet; platser som erbjuder lugn, grönska och trygghet och samtidigt närhet till stadspuls och urbana miljöer. Likaså visar sig närhet till familj och vänner vara betydelsefullt. Det kan tänkas ställa krav på regioners möjlighet att erbjuda ett varierat utbud som passar människor i olika skeden av livet, med skilda ekonomier, preferenser och behov. Olikheterna är alltså en viktig styrka som delregionen bör värna om. Det handlar på många sätt om de olikheter vi konstaterat finns; naturtyper, boendetyper, orters karaktär samt små- eller storskalighet, och om att kommunerna ska verka för att komplettera varandra och på så vis bilda en attraktiv helhet.

Det delregionala perspektivet och hur väl kommunerna kompletterar varandra saknar samtidigt relevans om livet utanför kommungränsen upplevs avlägset och svåråtkomligt. Invånare i delregionen behöver ha möjlighet att enkelt förflytta sig och på så vis nyttja de andra kommunernas utbud. I ljuset av detta blir därför frågor om infrastruktur och i synnerhet kollektivtrafik betydelsefulla. Att vissa kommuner i Familjen Helsingborg upplevs isolerade från övriga kommuner tyder på utmaningar med att skapa kopplingar inom delregionen. En del kommuner tycks dessutom ha starkare kopplingar till andra delregioner. Detta väcker tankar om hur väl sammankopplad Familjen Helsingborg egentligen är och vilka kommuner som faktiskt har möjlighet att dra nytta av delregionens variation och utbud.

- **Lyft fram platsernas olikheter som en styrka i attraktivitetsarbetet:** Kartlägg och skapa förståelse för platsernas unika värden och förutsättningar, med syfte att värna om dessa. Det är också viktigt att förstå och ta platsens roll i det delregionala sammanhanget i beaktning. Att lyfta fram delregionens olikheter och variationer som en del av det gemensamma erbjudandet, exempelvis genom kommunikation- eller platsmarknadsföring, är av betydelse.
- **Fokusera på arbetet med att koppla samman delregionen med kollektivtrafik och andra transportlösningar:** I attraktivitetsarbetet är det viktigt med en stark röst i det regionala och nationella sammanhanget där flera viktiga beslut om kollektivtrafik och icke-kommunala infrastrukturinsatser fattas. Det handlar också om att kommunicera ut de transportmöjligheter som finns, såväl kollektivtrafik- som cykelkopplingar, så att dessa nyttjas och den upplevda närheten ökar.

Trygga och stabila områden bör eftersträvas

Det är inte bara platserns materiella resurser eller fysiska värden som visar sig spela roll. Såväl intervju svaren som tidigare studier visar att en av de viktigaste faktorerna för en attraktiv boendemiljö, tillika en stor utmaning inom Familjen Helsingborg, är känslan av trygghet och påverkan av kriminalitet i ett område. Även kommuner där den genomsnittliga tryggheten är hög påverkas av att områden med högre rapporterad otrygghet drar ner hela kommunens attraktivitet.

Arbetet med stabila bostadsområden med bättre socioekonomiska förutsättningar och färre fall av brottslighet förväntas ge positiva ringar på vattnet, då det skapar tryggare bostadsområden vilket således ökar attraktiviteten. Framför allt handlar det om att minska den demografiska rörligheten och öka tilliten mellan invånare i ett område. Ett område behöver därför vara attraktivt nog att bibehålla invånare för att motverka den så kallade lyckoparadoxen; ett mönster av att personer som får förbättrade livsvillkor tenderar att lämna socioekonomiskt utsatta områden, vilket leder till att de ersätts av andra med liknande utmaningar. Även i planering av fysisk gestaltning bör trygghetsarbetet vara centralt, med hänsyn till faktorer som belysning, buskage, renhållning och överblickbarhet. Ett område som känns väl omhändertaget signalerar närvaro och kontroll, vilket kan minska både otrygghet och faktiskt brottslighet. Vidare behöver problem såsom social dumping, segregation och socioekonomiskt utsatta områden beaktas i arbetet med attraktiva boendemiljöer, även om rekommendationer för dessa utmaningar ligger utanför projektets ramar.

- **Arbeta för ökad säkerhet med färre brott och ordningsstörningar:** Riktade insatser, exempelvis gällande narkotika, klotter och trafiköverträdelser, i områden med mest problem är det som har störst påverkan på invånares trygghet.
- **Öka medborgares tillit till samhällsinstitutioner och insatser:** Framförallt i resurssvaga områden, bland annat genom synlig närvaro och medborgardialoger.
- **Skapa förbättrade socioekonomiska förutsättningar för fler:** För att stärka den kollektiva förmågan att motverka brott och stärka psykologisk trygghet.
- **Skapa stabila bostadsområden med låg demografisk rörlighet:** Områden med hög grad av in- och utflyttning är en avgörande faktor för otrygga områden. Se till att det finns förutsättningar och arbeta mot målbilden att människor trivs och bor länge i de områden de flyttar till³².

Varumärke, identitet och rykte spelar roll

Att framhålla och bibehålla kommunen som attraktiv plats visar sig också vara en fråga om att bygga ett starkt varumärke, både för delregionen som helhet och för enskilda kommuner. I intervjuerna framkommer att rykten och fördomar, samt bilden av en kommun, har stor betydelse för hur attraktiv den upplevs för utomstående. Den politiska stabiliteten och inriktningen spelar också roll för en del respondenter när det kommer till val av boendeplats. Platserns identitet och att som invånare uppleva stolthet över den egna arbets- eller boendeorten har också betydelse för dess attraktivitet. Vi ser därför att delregionen i sin helhet, men också enskilda kommuner, behöver arbeta aktivt med sitt varumärke. Att vara medveten om hur det talas om kommunen kan göra det enklare att arbeta med varumärket och bemöta medierapportering och rykten.

Tidigare studier har konstaterat att attraktivitetsbegreppet är subjektivt. En kommun, stadsdel eller delregion kan inte, och bör inte, sikta mot att vara attraktiv för alla. Även Region Blekinge lyfte just målgruppsanalyser, och menar att risken med att eftersträva att vara attraktiv för alla kan resultera i att platsen istället inte matchar någons preferenser i tillräckligt hög grad. Målgruppanalyser kan söka svar på frågor som: vilka lockas egentligen av det vi erbjuder? Kan vi attrahera människor som söker urbana miljöer med stort utbud av aktiviteter och nöjesliv? Eller en naturälskande person som vill bo i stilla och lugna miljöer? Svaren på dessa frågor kan förstås skilja sig för olika områden inom delregionen. Delregionens variationer samt platsernas skilda förutsättningar gör dem mer eller mindre passande för olika målgrupper eller individer.

- **Låt grundliga målgruppsanalyser ge riktning åt attraktivitetsarbetet:** Identifiera vilka målgrupper delregionen ska satsa på. Resultaten kan ligga till grund för både planeringsstrategier och kommunikationsinsatser. Analysen behöver samtidigt ta höjd för delregionens olikheter och implementera lokalt anpassade strategier.
- **Utveckla en gemensam kommunikationsstrategi där varje kommun lyfter fram sina unika styrkor samtidigt som bidrar till en sammanhållen berättelse om delregionen:** Genom att synliggöra framgångar, lokala berättelser och positiva exempel från hela området kan både invånarnas stolthet och känslan av samhörighet i delregionen stärkas. Det är viktigt att arbetet upplevs grundat och genuint, vilket kan åstadkommas genom att varumärket byggs runt platsens DNA och identitet.

Utmaningar som kräver en bred verktygslåda

Under projektarbetets gång har det visat sig vara komplext att arbeta med attraktivitet, inte minst då attraktivitet är ett abstrakt begrepp som är upplevelsebaserat och subjektivt. Vad som anses vara en attraktiv boendemiljö beror på faktorer som livsfas, livsstil, intressen och ekonomiska behov. Därtill är individers preferenser föränderliga över tid då händelser i världen och globala trender har inverkan. Svar på vad som gör en plats attraktiv är dessutom flerdimensionerade, då det är flera olika värden som tillsammans utgör upplevelsen av en plats. Det handlar om allt från värden i den fysiska miljön, utbud av aktiviteter och service, samt mer abstrakta företeelser som rykten och historia. Begreppet social infrastruktur sätter till viss del ord på den här typen av komplexitet, och menar att den fysiska miljön inte kan ses som en separat enhet. Attraktivitetsarbetet spänner alltså över flera verksamhetsområden och kräver helhetsgrepp samt en tydlig vision och styrning.

Attraktivitet är som konstaterat inget objektivt begrepp och kan brytas ner i många potentiella indikatorer, beroende på vem som tolkar det. Intervjuer visade sig vara ett viktigt verktyg och har gett oss utrymme att samla in mer djupgående resonemang, oväntade insikter, upplevelser och känslor som går i linje med attraktivitetsbegreppets abstrakta natur; något det kvantitativa angreppssättet inte har plats för. För att hantera komplexiteten ser vi behov av en tydlig vision och förståelse för hur den här typen av frågor kan hanteras. Vilka frågor vi inkluderar, vilka problem vi vill bemöta och hur vi angriper frågorna är avgörande för vilka strategier och lösningar som tar form. Därför är det också viktigt att våga stanna i problemformuleringen och skapa samsyn.

- **Utarbeta en gemensam process för hur delregionen ska arbeta vidare med attraktivitetsfrågan:** En gemensam strategi som syftar till att skapa samsyn kring utmaningar och mål, en tydlig riktning samt ett kunskapsdrivet angreppssätt. I samverkansarbetet ser vi behov av tillit, transparens och tydlighet kring vem som styr och håller ihop arbetet.
- **Ta fram kvalitativa analyser för att hantera attraktivitetsbegreppets komplexa natur:** Det är viktigt att lyfta blicken och hitta inlyssnande metoder som ger utrymme för flexibilitet, oväntade insikter samt djupgående resonemang. I samband med en eventuell revidering av Familjen Helsingborgs strukturplan kan metoden kulturell planering vara ett stöd för att fånga mer immateriella och abstrakta värden. Även metoden backcasting kan vara till hjälp.

Dags att omvärdera tillväxt?

Avslutningsvis frågar vi oss: vad ska attraktivitetsarbetet egentligen handla om? Under traineeprogrammets gång har vi gjort studiebesök i alla Familjen Helsingborgs kommuner och fått presenterat flera nya bostadsprojekt. Detta sker samtidigt som befolkningstillväxten för många av kommunerna sviktar. Varifrån ska invånarna som ska bo i dessa bostäder komma? Hur ska alla Familjen Helsingborgs kommuner kunna växa samtidigt? Frågor som kanske inte alltid är populära men ytterst relevanta.

Strävan efter (befolknings)tillväxt och dess problematik har aktualiserats i vår kartläggning. I forskning har normen om befolkningstillväxt ifrågasatts och även Region Blekinge lyfter att målsättningar som enbart handlar om tillväxt är orealistiska. Under studiebesöket lyfts betydelsen av att se värdet i att behålla delregionens invånare och se det som en form av tillväxt. Region Kronoberg hanterar delvis problematiken genom att prioritera utveckling av befintliga miljöer i mindre orter och byar tillsammans med befintliga invånare och verksamma, snarare än att enbart fokusera på ny bostadsbebyggelse för nya invånare. Att kommunernas tillväxtsträvan inte alltid är önskvärd belystes också i intervjusvaren. Där lyfte respondenterna bland annat vikten av att behålla småskaligheten och en intervjuperson satte tydligt ord på det: "Alla pratar om tillväxt men är det vad [kommuninvånarna] verkligen vill?"

Vi menar att kommunerna i Familjen Helsingborg behöver utmana strategin om att fler kommuninvånare är den primära målsättningen med attraktivitetsarbetet. Flera respondenter poängterar att flera kommuner inte är aktuella att flytta till förrän de stärkt sin attraktivitet, medan kommunerna i fråga utgår från att attraktivitetsarbetet kräver ökad inflyttning. Delregionen behöver även säkerställa att befintliga invånarna trivs och stannar kvar. Vi är medvetna om att en minskande befolkning leder till lägre skatteintäkter, vilket kommer bli en central utmaning för Sveriges kommuner.

- **Bredda synen på tillväxt och prioritera nuvarande invånare i attraktivitetsarbetet:** Attraktivitetsarbetet handlar likaså om att vara inlyssnande och skapa förutsättningar för att behålla invånare, snarare än att fokusera på nya bostäder för nya invånare. Det fortsatta arbetet bör därför vägledas av insikter kring vad som får dagens invånare att trivas, känna tillhörighet och se en framtid på platsen. Detta bör vara ett prioriterat mål i det framtida arbetet med att utveckla delregionen.

Referenser och bilagor

Nedan redovisas fotnoterna från den löpande texten, samt bilagor som inte fick plats i rapporten. Referenserna redovisas i den ordning som fotnoterna förekommer i. Länkar till rapporter och hemsidor finns i den digitala versionen och nås via siffran för fotnoten. De referenser som står utan länk finns inte tillgängliga som öppna källor.

Referenser

<u>1</u>	Boverket. (2004). <i>Folkhälsa i planering, byggande och boende: Boverkets roll i folkhälsoarbetet</i> . Boverket.
<u>2</u>	Hansson, G. (2014). <i>Varför är vissa platser mer attraktiva för boende än andra?</i> Tillväxtanalys.
<u>3</u>	Syssner, J. (2021). <i>Mindre många - Om anpassning och utveckling i krympande kommuner</i> . Årsta: Dokument Press.
4	Pennermalm, P., Löfgreen, C., Wennerström, C., Andréasson, D., Lanå Bohlin, L. (2023). <i>Stora flytt- och boendestudien</i> . Kairos Future.
5	Pennermalm, P., Löfgreen, C., Wennerström, C., Andréasson, D., Lanå Bohlin, L. (2023). <i>Stora flytt- och boendestudien</i> . Kairos Future.
<u>6</u>	Helsingborgs stad. (2024). <i>Otrygghetens geografi: En studie av vad som påverkar tryggheten och oron för brott i Helsingborgs bostadsområden</i> . Helsingborgs stad.
<u>7</u>	Folkhälsomyndigheten. (2021). <i>Vår livsmiljös betydelse för en god och jämlik hälsa</i> . Folkhälsomyndigheten.
<u>8</u>	Hansson, G. (2014). <i>Varför är vissa platser mer attraktiva för boende än andra?</i> Tillväxtanalys.
<u>9</u>	Tillväxtverket. (u.å.). <i>Platsvarumärke</i> . Tillväxtverket.
<u>10</u>	Anselmsson, j. (2016). <i>Varumärkes- och drivkraftsanalys för att förstå platsattraktivitet</i> . Transvector Research and Consulting AB.
<u>11</u>	Pennermalm, P., Löfgreen, C., Wennerström, C., Andréasson, D., Lanå Bohlin, L. (2023). <i>Stora flytt- och boendestudien</i> . Kairos Future.
12	Pennermalm, P., Löfgreen, C., Wennerström, C., Andréasson, D., Lanå Bohlin, L. (2023). <i>Stora flytt- och boendestudien</i> . Kairos Future.

13	Pennermalm, P., Löfgreen, C., Wennerström, C., Andréasson, D., Lanå Bohlin, L. (2023). <i>Stora flytt- och boendestudien</i> . Kairos Future.
<u>14</u>	Alfengård, M. Berglund-Snodgrass, L. Högström, E. (2025). <i>Planering för gemenskap: Hur social infrastruktur formas på stadsdelsnivå - En kartläggning av mötesplatser och dess förutsättningar i två stadsdelar i Helsingborg</i> . Sveriges lantbruksuniversitetet.
<u>15</u>	Alfengård, M. Berglund-Snodgrass, L. Högström, E. (2025). <i>Planering för gemenskap: Hur social infrastruktur formas på stadsdelsnivå - En kartläggning av mötesplatser och dess förutsättningar i två stadsdelar i Helsingborg</i> . Sveriges lantbruksuniversitetet.
<u>16</u>	Giardi, L. (2025). <i>Cultural conscious place-making</i> , Seminarium 21 mars 2025, Webinarium: Cultural planning, Region Skåne.
<u>17</u>	Giardi, L. (2025). <i>Cultural conscious place-making</i> , Seminarium 21 mars 2025, Webinarium: Cultural planning, Region Skåne.
<u>18a</u>	Region Blekinge. (2025). <i>Befolkningsstruktur och flyttningar 2025</i> . Region Blekinge.
<u>18b</u>	Region Skåne. (2024). <i>Näringsliv och arbetsmarknad i Karlskrona</i> . Enheten för samhällsanalys, Region Skåne.
<u>19</u>	Region Blekinge. (2022). <i>Växtplats Blekinge. Regional utvecklingsstrategi</i> . Region Blekinge.
20	Region Blekinge. (2025). <i>Genomförandeplan - Metod och struktur</i> . Region Blekinge.
21	Dahl Ryde, L. (2024). <i>Vad fungerar i inflyttningsarbetet?</i> Region Blekinge.

<u>22</u>	Region Kronoberg. (2025). <i>Framtidens Kronoberg i världen - Regional utvecklingsstrategi 2025–2035</i> . Region Kronoberg.
<u>23</u>	Region Kronoberg. (2025). <i>Boendeattraktiviteten i bygderna - BY2030</i> . Region Kronoberg.
<u>24</u>	Region Kronoberg. (2021). <i>Slutrapport: Utredning av Bymässa i Kronoberg 2030</i> . Region Kronoberg.
<u>25</u>	Region Halland. (2023). <i>Halland bästa livsplatsen. Regional utvecklingsstrategi för Halland 2035</i> . Region Halland.
<u>26</u>	Region Halland. (2023). <i>Hallands strategi för hållbar tillväxt 2021-2028</i> . Region Halland.
<u>27</u>	Region Halland. (2025). <i>Utveckling av besöksnäring</i> . Region Halland.
28	Skåne Nordost. (2020). <i>Skåne Nordost - Vision 2030</i> . Skåne Nordost.
29	Skåne Nordost. (2023). <i>Skåne Nordost Utvecklingsplan 2024–2027</i> . Skåne Nordost.
30	Skåne Nordost. (2023). <i>Skåne Nordost Utvecklingsplan 2024–2027</i> . Skåne Nordost.
<u>31</u>	Lundahl, K. (2025). <i>Karta: Här är kommunerna som Willys och Lidl ratar</i> . Dagens Samhälle.
<u>32</u>	Helsingborgs stad. (2024). <i>Otrygghetens geografi: En studie av vad som påverkar tryggheten och oron för brott i Helsingborgs bostadsområden</i> . Helsingborgs stad.

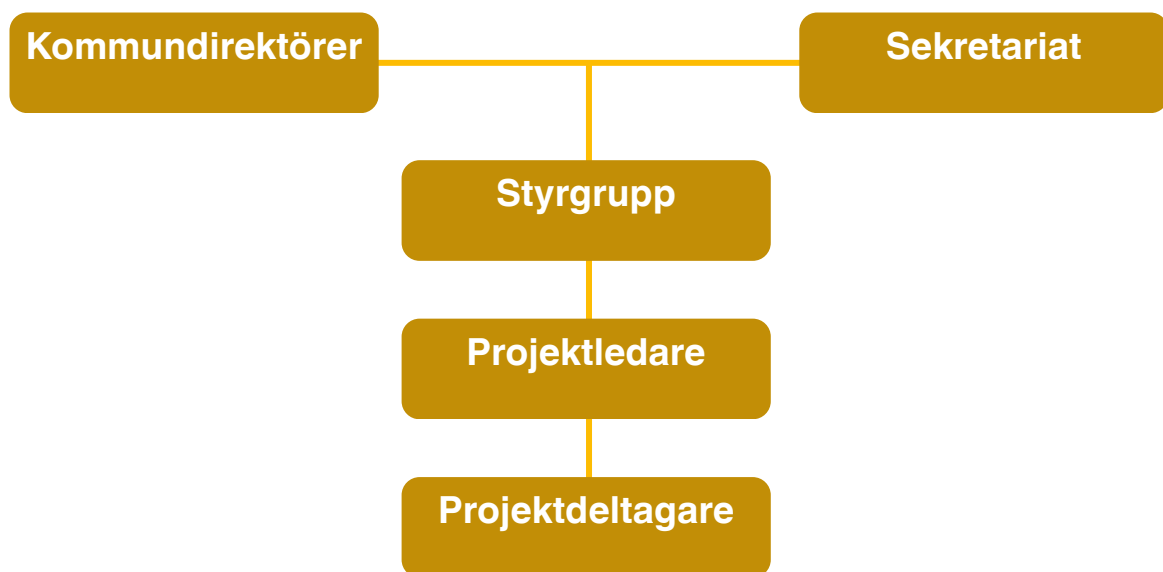
Bilagor

Organisatoriska förutsättningar

Projektets ägare och beställare är Familjen Helsingborgs kommundirektörsgrupp och sekretariat. Det är beställaren som identifierat ett behov av projektet, definierat syftet samt står för uppföljning av budget. Till sekretariatet hör projektets projektledare samt projektcoach, som utgjort en stödfunktion till projektgruppen i form av projektledarutbildning, vägledning och coachning.

Styrgruppen har ansvarat för stöd och kontinuerlig feedback utifrån beställningen samt godkännande av projektplanen. Till styrgruppen hör fyra medlemmar i nätverket för strategisk samhällsplanering.

Projektgruppen utgörs av tio traineeanställda medlemmar fördelade i kommunerna Helsingborg, Ängelholm, Landskrona, Klippan, Örkelljunga och Höganäs. Samtliga medlemmar är anställda inom olika yrkesområden och besitter olika kompetenser och perspektiv. Projektmedlemmarna har ansvarat för att planera och genomföra projektet i samråd med styrgruppen. Arbetet förhåller sig till beställningen och den budget som funnits till förfogande.

Projektmodell

Modellen som använts i traineeprojektet är Helsingborgs stads interna projektmodell.

